

Raadsvergadering:	27 februari 2025
Agendapunt:	
Commissie:	Gezamenlijk
Portefeuillehouder:	Arie Epskamp (portefeuille volksgezondheid)
Relatie met andere portefeuillehouder(s):	n.v.t.

Onderwerp: Zienswijze kadernota 2026 Gemeenschappelijke Regeling GGD Hollands Noorden

Voorgesteld besluit

1. De volgende zienswijze af te geven, te weten opdracht te geven aan het bestuur van de GGD HN om in de op te stellen concept begroting 2026 de scenario's 3, 5 en 7% te verwerken zodat bij de zienswijze over deze begroting een definitieve keuze gemaakt kan worden voor het desbetreffende scenario. Indien voor deze opdracht in het Algemeen Bestuur van de GGD HN geen meerderheid bestaat, dan het scenario 5% in ieder geval op te nemen in de concept begroting 2026;
2. Bij het opnemen van het 5% scenario in de concept begroting een inhoudelijk aanpassing te doen op de maatregelen aanvullende dienst JGZ (1) en OGGZ (5);
3. Dit door middel van bijgevoegde brief aan het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling GGD HN kenbaar te maken.

Samenvatting

Het dagelijks bestuur van de GGD Hollands Noorden heeft op 13 december 2024 de Kadernota 2026 aangeboden. De raad kan voor 1 maart 2025 een zienswijze geven. Met een zienswijze kan de raad sturen op de beleidsmatige en financiële uitgangspunten voor de begroting van de GGD, die later voor zienswijzen aan de raden wordt aangeboden. Het algemeen bestuur van de GGD behandelt de Kadernota en de ingediende zienswijzen op 12 maart 2025.

Dit voorstel staat in relatie tot programmabegroting

Algemeen

De kadernota van de GGD Hollands Noorden geldt als opmaat naar de begroting voor 2026 en bevat zowel de hoofdlijnen van het beleid als de financiële kaders. De mogelijkheid om een zienswijze af te geven op de kadernota stelt de raden in de gelegenheid te sturen op de beleidsmatige en financiële uitgangspunten in de begroting, die later in het jaar door de Gemeenschappelijke Regelingen (GR'en) voor zienswijzen aan de raden wordt aangeboden.

Specifiek dit jaar is vanuit zowel de regietafel Noord-Holland Noord als de regio Alkmaar aan de besturen van de gemeenschappelijke regelingen gevraagd om scenario's voor bezuinigingen op te

nemen in de kadernota's. Deze oproepen zijn gedaan vanwege de korting voor gemeenten op het gemeentefonds.

GGD Hollands Noorden heeft, voordat de bezuinigingsrichtlijn was ontvangen, samen met de leden van het Algemeen Bestuur op 29 mei 2024 een eerste beeldvormende bijeenkomst gehouden. De leden zijn daarbij meegenomen in de taken van de diverse onderdelen en zijn daarna met elkaar in gesprek gegaan over beperken dan wel afstoten van taken, efficiency en het verhogen inkomsten. In het najaar zijn op 25 september 2024 en 23 oktober 2024 de nadere uitwerking van de discussie en suggesties vanuit de bestuursleden in een beeldvormend overleg met het Algemeen Bestuur besproken. Het dagelijks bestuur heeft met inachtneming van de input vanuit het Algemeen Bestuur uiteindelijk de opdracht uitgewerkt in de gevraagde scenario's rekening houdend met de maatschappelijke impact en wettelijke kaders.

In dit voorstel ligt een concept zienswijze voor ten aanzien van de Kadernota 2026 van de GGD Hollands Noorden.

De GGD is een gemeenschappelijke regeling van 16 gemeenten in Noord-Holland Noord. De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van inwoners in Noord-Holland Noord. De GGD voert gemeentelijke taken uit die vermeld staan in de Wet publieke gezondheid (Wpg), alsmede taken die bij of krachtens andere wetten zijn opgedragen.

Taken op basis van de Wpg zijn:

- Basistaken jeugdgezondheidszorg 0 tot 18 jaar en prenatale voorlichting en huisbezoek;
- Infectieziektebestrijding, inspectie, hygiëne en medische milieukunde;
- Forensische geneeskunde en GGD Rampenopvangplan;
- Epidemiologie, collectieve gezondheidsbevordering en ondersteuning gezondheidsbeleid.

GR taken die de GGD uitvoert op basis van andere wetgeving dan de Wpg, zijn toezicht kinderopvang, lijkschouwingen, crisisfunctie jeugd en Veilig Thuis. Aanvullende diensten die de GGD uitvoert zijn opvoedondersteuning, openbare geestelijke gezondheidszorg, prostitutiezorg en meldpunt en hoorplicht verplichte ggz.

Vanaf de begroting 2021 onderscheidt de GGD vier *focuslijnen*. Dit zijn

- gezond opgroeien;
- gezond ouder worden;
- meedoen naar vermogen;
- gezonde leefomgeving.

Argumenten

Geadviseerd wordt opdracht te geven aan het bestuur van de GGD HN om in de op te stellen concept begroting 2026 de scenario's 3, 5 en 7% te verwerken zodat bij de zienswijze over deze begroting een definitieve keuze gemaakt kan worden voor het desbetreffende scenario. Indien voor deze opdracht in het Algemeen Bestuur van de GGD HN geen meerderheid bestaat, dan het scenario 5% in ieder geval op te nemen in de concept begroting 2026;

1. *Er zijn op verzoek van de regionale regietafel, bekrachtigd door uw college, scenario's ontwikkeld om de effecten van het ravijnjaar en de structurele impact hiervan voor de meerjarenbegroting mogelijk te bespreken. De scenario's zijn geschetst in het bij de Kadernota GGD bijgevoegde addendum. Deze scenario's zijn voorzien van besparingsvoorstellen. Het verzoek is om deze voorstellen te optioneel te verwerken in de op te stellen begroting 2026 zodat deze meegenomen worden bij de keuze die de gemeenteraad gaat maken omtrent de financiële gevolgen van het Ravijn voor de eigen begroting 2026 als het Rijk het Ravijn niet dicht.*

Bij het opnemen van het 5% scenario in de concept begroting een inhoudelijk aanpassing te doen op de maatregelen aanvullende dienst JGZ (1) en OGGZ (5);

2. *De maatschappelijke impact binnen het 7% scenario zijn groot en binnen het 3% scenario zijn de financiële belangen te klein.*

- a. Het 5% en 7% scenario kwamen maar tot 4,3% respectievelijk 4,8% netto effect. Voor het 5% scenario moet de 4,3% netto ook echt op te trekken naar 5% netto;
- b. De inhoudelijke argumenten binnen de scenario's zorgt voor verschuiving van geldstromen en een verminderde preventieve dienstverlening binnen de gemeenten.
 - i. Maatregel 1: het opvoedspreekuur binnen de aanvullende diensten JGZ kan duurdere jeugdhulp voorkomen en is onderdeel van de sterke sociale basis, welke uitgevoerd worden op basis van vastgesteld gemeentelijk beleid.
 - ii. Maatregel 5: Als GGD HN stopt met advies en ondersteuning zijn ketenpartners meer op zichzelf aangewezen en wordt een toename van het aantal veiligheidsmeldingen verwacht.

Toelichting en advies op de maatregelen

Alle maatregelen staan uitgewerkt en toegelicht in de Kadernota 2026 van de GGD Hollands Noorden. Een aantal maatregelen worden hieronder uitgelicht en toegelicht, omdat er aandachtspunten zijn voor deze maatregelen. Voor de overige, niet genoemde maatregelen, geldt dat er geen extra aandachtspunten worden meegegeven.

Maatregel 1: Opvoedspreekuren

De GGD HN kan 893K bezuinigen door te stoppen met de laagdrempelige en vrij toegankelijke opvoedspreekuren vanuit de Jeugdgezondheidszorg (consultatiebureaus). Voor de gemeente Alkmaar gaat het om een bezuiniging van 288K.

Negatief advies

In feiten is er sprake van een verschuiving van taken van GGD HN naar gemeenten en is er daarmee geen bezuiniging. Daarnaast sluit het niet aan bij het vastgestelde beleid om laagdrempelige ondersteuning in de wijken beschikbaar te maken.

Stoppen met het opvoedspreekuur gaat leiden tot fors meer druk bij ketenpartners zoals huisarts en het sociale team. Bij ouders kan er sprake zijn van een afname van veerkracht en weerbaarheid en een toename van opvoedingsonmacht en (sociale) onveiligheid. Hierdoor kunnen de zorgkosten oplopen bij Veilig Thuis, het sociaal team en specifiek de specialistische jeugdhulp. Het is ook mogelijk dat ouders hun vragen niet meer stellen en/of te raden gaan bij commercieel aanbod.

Onderzocht zou moeten worden:

- Wat de mogelijkheden en het effect zijn van minder uren inzetten in plaats van afschaffen van het opvoedspreekuur. Daarnaast kunnen de locatie kosten binnen het cursusaanbod herzien worden.
- Wat de bezuinigingsopties zijn bij andere GGD'en om zo mogelijkheden binnen de aanvullende diensten van de JGZ te onderzoeken
- Hoe het registratie systeem efficiënter ingezet kan worden. Er is de mogelijkheid om het systeem alleen te koppelen aan de medewerkers die dit daadwerkelijk gebruiken. Op die manier is een kostenbesparing mogelijk.

Maatregel 5: Stoppen met advies en ondersteuning in de Veiligheidsketen (OGGZ)

Deze maatregel heeft betrekking op de 'centrum' gemeenten Den Helder, Alkmaar en Hoorn die taken uitvoeren voor en namens de 16 gemeenten in Noord-Holland-Noord. Voor de gemeente Alkmaar gaat het om een bezuiniging van 12K. Bezuinigingen hierop komen financieel gezien ten gunste van de centrumgemeente, maar hebben inhoudelijk effect op alle gemeenten.

Negatief advies

Zowel landelijk als lokaal is er een toename te zien van het aantal mensen met complexe problematiek op straat. OGGZ/Bemoeizorg kan een belangrijke rol spelen in het signaleren en het ondersteunen van deze mensen naar de juiste hulp. Nauwe samenwerking tussen de zorg en de veiligheidsketen is hierbij van belang. De GGD HN heeft een belangrijke rol als schakel tussen het sociaal/medisch domein en veiligheid. Als GGD HN stopt met advies en ondersteuning zijn ketenpartners meer op zichzelf aangewezen en wordt een toename van het aantal veiligheidsmeldingen verwacht. De kosten verschuiven naar het veiligheidsdomein (inzet politie) en op de langere termijn stijgen ook de zorgkosten in relatie tot overlastmeldingen (denk aan de 'verwarde personen problematiek'). De maatschappelijke impact van deze maatregel is dus groot. Bovendien is het financiële voordeel (met name voor de centrumgemeenten) beperkt: 32K op een totale bezuiniging van 1102K voor het scenario 3.

Maatregel 15: 10% bezuinigen op inspecties Kinderopvang

Deze maatregel valt onder het 7% scenario, waarbij het voor de gemeente Alkmaar gaat om een bezuiniging van 17K. Gemeenten zijn wettelijk gezien verplicht het toezicht op de Kinderopvang bij de GGD's te beleggen. Wettelijk gezien moet 100% van de kinderdagverblijven geïnspecteerd worden (en 50% van de gastouders). Er wordt binnen de maatregel met name gedacht aan het verminderen van inspecties bij kinderdagverblijven die meerjarig aan alle eisen voldoen. Bij het uitvoeren van deze maatregel kan de inspectie eisen dat de GGD alsnog 100% inspecteert.

Negatief advies

Gezien de wettelijke plicht wordt geadviseerd om niet voor bezuinigingsscenario 7% te gaan en dus niet het bezuinigen op inspecties Kinderopvang. Daarnaast kan de inspectie toezien op het inspecteren van de kinderopvang, waardoor de GGD HN alsnog deze taak moet uitvoeren.

Toelichting op maatregelen 16 t/m 22

Het dagelijks bestuur heeft in totaal 22 maatregelen onderzocht, waarvan de maatregelen 1 t/m 15 in scenario's zijn opgenomen. Indien er meer bezuinigd moet gaan worden, moeten er extra maatregelen genomen worden. Het dagelijks bestuur heeft hiervoor de maatregelen 16 t/m 22 onderzocht.

- Het stoppen met de toeleiding VVE (maatregel 16) door de GGD is een wettelijke taak. Het schrappen van deze taak zorgt niet voor een bezuiniging in de gemeentebegroting, omdat deze taak landelijk gesubsidieerd wordt. Daarnaast is het niet mogelijk om de taak te beleggen bij kinderdagverblijven.
 1. Dit gaat om alle jonge kinderen die het consultatiebureau bezoeken en
 2. Deze deskundigheid is niet aanwezig bij KDV's en
 3. KDV's zijn marktpartijen en hebben belang bij indicaties waardoor extra gesubsidieerde uren worden afgenomen.
- Het dagelijks bestuur constateert dat het stoppen met aanbod stageplekken bij VT (maatregel 17) technisch mogelijk is, maar het bieden van stagemogelijkheden draagt positief bij in het vervullen van vacatures bij Veilig Thuis. **Het dagelijks bestuur ziet geen ruimte om op de**

(wettelijke) taken van Veilig Thuis (maatregelen 18, 19 en 22) te bezuinigen, gezien de maatschappelijke effecten en het risico op extra kosten voor gemeenten.

- Het dagelijks bestuur is van mening dat de twee mogelijkheden bij de Jeugdgezondheidszorg (maatregel 20 en 21) namelijk het laten vervallen van de contactmomenten, in het voortgezet onderwijs in klas 3 en in het basisonderwijs in groep 7, op grond van de huidige wetgeving niet toegestaan zijn. Het toch in gang zetten van deze maatregelen, kan leiden tot een aanwijzing door de Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ).

Financiële aspecten

1. Voor 2026 is de omvang van de (geprognosticeerde) algemene reserve ontoereikend om alle financiële risico's op te vangen. Met een totale risicowaarde van € 1.879.000. De algemene reserve is niet toereikend om de financiële risico's op te vangen. Afhankelijk van besluitvorming over de bezuinigingsscenario's ontstaat er vanaf 2026 een groot financieel risico op frictiekosten door de bezuinigingsopgave van gemeenten.

Opbouw vermogen GGD Hollands Noorden

De meerjarenbegroting sluit met een positief jaarlijks saldo van € 180.000. Over het reserveringsbeleid hebben gemeenteraden van de deelnemende gemeenten afspraken gemaakt in de FUGR. Hierin is afgesproken dat een algemene reserve is toegestaan om de autonome ontwikkelingen in de bedrijfsvoering af te dekken met een maximale omvang van 2,5% van de lasten van het betreffende jaar. Op 24 november 2021 heeft het Algemeen Bestuur uitgesproken dat het belangrijk is dat de GGD voldoende vermogen kan opbouwen. Als gevolg van het Cao-gat, dat is ontstaan in 2023, is de GGD niet in staat om vermogen op te bouwen in 2024 en 2025 en staat de algemene reserve onder grote druk. Bij een negatieve algemene reserve is het, conform het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader gemeenschappelijke regelingen, aan de deelnemers om het tekort direct aan te vullen, zodat geen negatieve algemene reserve ontstaat.

Cao-gat

In 2023 is de GGD geconfronteerd met aanzienlijk hogere Cao-gebonden loonkosten dan de toegekende loonindexatie als gevolg van snel gestegen inflatie. In de FUGR is afgesproken dat de structurele Cao-effecten vanaf een later begrotingsjaar gecompenseerd worden. Dat betekent dat het Cao-gat, dat ontstaan is in 2023, pas vanaf begrotingsjaar 2026 wordt gecompenseerd. Voor de jaren totdat deze compensatie verleend wordt, dient een andere oplossing gevonden te worden. Voor begrotingsjaar 2024 is, net als voor 2023, een separate oplossing gevonden om het Cao-gat voor 2024 te dekken. Het dagelijks bestuur heeft ervoor gekozen om de gevolgen hiervan aan de achterkant bij de besluitvorming op de jaarrekening 2024 te dragen en het negatieve resultaat te onttrekken uit de algemene reserve.

Voor begrotingsjaar 2025 bedraagt het Cao-gat vanuit de jaren 2023, 2024 en 2025 voorslags 3,3% ten opzichte van de toegekende indexatie. Dit vertaalt zich voor 2025 in een ongedekt Cao-gat van € 1.321.000. Dit is een prognose voor 2025 en als aanzienlijk risico benoemd in de begroting van 2025. Het werkelijke Cao-gat voor 2025 kan bepaald worden als de Cao definitief is. Op 15 november 2024 zijn de onderhandelingen gestart met de VNG voor de nieuwe Cao.

Ontwikkeling algemene reserve

Het Algemeen Bestuur heeft in de vergadering van 10 juli 2024 besloten het positieve resultaat over 2023 van € 761.000 toe te voegen aan de algemene reserve. De algemene reserve van de GGD na resultaatbestemming 2023 bedraagt € 1.589.000. Vanuit dit saldo kan het verwachte negatieve

jaarresultaat 2024 (in de 2e Burap 2024 is een negatief jaarresultaat opgenomen van € 635.000) als gevolg van het Cao-gat voor 2024, opgevangen worden. Na resultaatbestemming 2024 zou de geprognosticeerde algemene reserve € 954.000 bedragen per 31-12-2024.

Het geprognosticeerde Cao-gat voor 2025, dat is ontstaan in 2023, bedraagt € 1.321.000. Als in lijn met 2024 wordt gekozen om de gevolgen van het Cao-gat 2025 aan de achterkant bij de besluitvorming op de jaarrekening 2025 te dragen en het negatieve resultaat te onttrekken uit de algemene reserve, wordt de algemene reserve per 31-12-2025 negatief. Bij een negatieve algemene reserve is het, conform het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader gemeenschappelijke regelingen, aan de deelnemers om het tekort direct aan te vullen, zodat er geen negatieve algemene reserve ontstaat.

De prognose voor het verloop van de algemene reserve is als volgt:

Stand 31-12-2023	1.588	werkelijk
Resultaatbestemming 2024	-635	prognose
Stand 31-12-2024 (incl. te bestemmen resultaat)	954	prognose
Resultaatbestemming 2025	180	begroting 2025
Cao-gat 2025	-1.321	prognose
Stand 31-12-2025 (incl. te bestemmen resultaat)	-187	prognose

Indexatie Deelnemersbijdrage 2026

De indexaties voor 2026 zijn conform de hoogte die de Regietafel Noord-Holland-Noord in de indexatiebrief kenbaar heeft gemaakt. Voor de begroting 2026 betekent dit dat wordt uitgegaan van 7,2% loonindexatie en 8% prijsindexatie. De verhouding loon-/prijsontwikkeling van de GGD is 74%-26%. Deze percentages worden toegepast bij de doorrekening van de deelnemersbijdragen en de overige opbrengsten in het meerjarenperspectief.

2. De voorgestelde bezuinigingsscenario's van 3, 5 en 7% vertalen zich in de onderstaande bedragen.

				netto regio 4,3%		netto regio 4,6%	
TOTAAL BEDRAGEN							
ALKMAAR				0%	3%	5%	7%
Bijlagen A Bijdrage GRtaken				5.799.000	5.766.000	5.699.000	5.699.000
Bijlagen B Bijdrage KO				240.000	240.000	240.000	223.000
Bijlagen C Veilig thuis				1.978.000	1.968.000	1.945.000	1.945.000
Bijlagen D Aanv Diensten				2.194.000	1.860.000	1.860.000	1.860.000
Bijlagen E Verplichte GGZ				57.000	57.000	57.000	57.000
Totaal				10.268.000	9.891.000	9.801.000	9.784.000
lagere bijdrage tov 0% [bijlage 1,2,3,4 letter F]=>					377.000	467.000	484.000
in % van het 0% scenario daarvoor=>					3,67%	4,55%	4,71%
Dus bij 3%* is er iets teveel, bij 5% en 7% te weinig					-0,67%	0,45%	2,29%
TOTAAL					3,00%	5,00%	7,00%
Dus nog 0,45% erbij voor 5% scenario, kiezen uit maatregel 16-22						46.000	
Dus nog 2,29% erbij voor 7% scenario, kiezen uit maatregel 16-22							244.000
Dat is omgerekend naar regionaal bedrag*						271.000	1.435.000
De besparingen netto bij elkaar:				377.000		467.000	484.000
				-		46.000	244.000
TOTAAL respectievelijk netto 3%5%7%=>				377.000		513.000	728.000
* met 3,67% niets doen is relatief gunstig voor Alkmaar							
* maatregel 16-22 tonen alleen regionale bijdragen: voor deel Alkmaar vermenigvuldigen met 17%.							

Vervolg en communicatie

De zienswijze wordt kenbaar gemaakt bij het dagelijks bestuur van de GGD (DB). Het DB formuleert een bestuurlijke reactie op de zienswijzen. Het DB legt de kadernota 2024 op 12 maart 2025 ter vaststelling voor aan het algemeen bestuur van de GGD, met daarbij de zienswijzen en de bestuurlijke reactie van het DB op de zienswijzen.

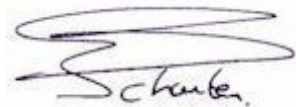
Bijlagen

Bijlage 1. Aanbiedingsbrief Kadernota 2026 GR GGD HN

Bijlage 2. Kadernota 2026 GR GGD HN

Bijlage 3. Brief Zienswijze raad Alkmaar Kadernota 2026 GGD HN

Burgemeester en wethouders van Alkmaar,
mw. drs. A.M.C.G. (Anja) Schouten, burgemeester

dhr. R.M. (Robert) Reus, gemeentesecretaris

Collegevergadering: 14 januari 2025

Nr.

De raad van de gemeente Alkmaar;

Gelet op

Het besluit van burgemeester en wethouders van 14 januari 2025

Het advies van de commissie Gezamenlijk 13 februari 2025

Het bepaalde in Wet gemeenschappelijke regelingen.

Besluit

1. De volgende zienswijze af te geven, te weten opdracht te geven aan het bestuur van de GGD HN om in de op te stellen concept begroting 2026 de scenario's 3, 5 en 7% te verwerken zodat bij de zienswijze over deze begroting een definitieve keuze gemaakt kan worden voor het desbetreffende scenario. Indien voor deze opdracht in het Algemeen Bestuur van de GGD HN geen meerderheid bestaat, dan het scenario 5% in ieder geval op te nemen in de concept begroting 2026;
2. Bij het opnemen van het 5% scenario in de concept begroting een inhoudelijk aanpassing te doen op de maatregelen aanvullende dienst JGZ (1) en OGGZ (5);
3. Dit door middel van bijgevoegde brief aan het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling GGD HN kenbaar te maken.

Alkmaar,

De raad van Alkmaar, 27 februari 2025

mw. drs. A.M.C.G. Schouten, burgemeester

mw. mr. V.H. Hornstra, griffier